

Врз основа на член 39 став 3 од Законот за заштита на потрошувачите ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/2004), министерот за економија во согласност со министерот за здравство, донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА СВОЈСТВАТА НА ДЕТСКИТЕ ИГРАЧКИ ШТО СЕ ПУШТААТ ВО ПРОМЕТ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат механичките, физичките, хемиските, електричните и хигиенските својства на детските играчки при пуштањето во промет (во натамошниот текст: играчки).

Член 2

Производи кои не се сметаат како играчки се:

1. Новогодишни и божиќни декорации;
2. Детални пропорционални (сразмерни) модели за возрасни собирачи;
3. Опрема наменета за колективно користење на игралишта;
4. Спортска опрема;
5. Опрема наменета за користење во длабока вода;
6. Народни кукли, декоративни кукли и други слични производи за возрасни собирачи;
7. "Професионални играчки" поставени на јавни места (шопинг центри, станици и други);
8. Сложувалки со повеќе од 500 делчиња или без слика, наменети за специјалисти;
9. Воздушни пушки и воздушни пиштоли;
10. Огномети, вклучувајќи и ударни каписли со исклучок на ударните каписли посебно дизајнирани за употреба во играчки;
11. Прачки и катапулти;
12. Сетови на стрелци со метални врвови;
13. Електрични фурни, пегли или други функционални производи кои работат при номинален напон кој надминува 24 волти;
14. Производи кои содржат грејни елементи наменети за употреба под надзор на возрасен во наставни цели;
15. Возила со мотори на согорување;
16. Играчки - парни машини;
17. Велосипеди дизајнирани за спорт или за патување на јавен автопат;
18. Видео играчки кои може да се поврзат на видео екран, кои работат при номинален напон кој надминува 24 волти;
19. Модел на бебе -манекен;
20. Верни репродукции на вистински огнени оружја; и
21. Моден накит за деца.

Член 3

Играчките, нивните составни делови и било кои одвоени делови на играчките кои се наменети за користење на деца помали од 36 месеци треба да ги исполнуваат следните својства:

- да бидат дизајнирани и изведени на начин така што да биде минимизиран ризикот од физичка повреда кој би можел да биде предизвикан со движење на нивните делови;
- да не бидат шилести ниту да имаат остри или назабени рабови со кои можат да се повредат децата;

- да бидат добро измазнети или превлечени со лак, односно со лак- бои; и
- да бидат со димензии кои ќе го спречат нивното голтање и/или вдишување, односно не треба да бидат пократки од седум сантиметри.

Член 4

Покрај својствата од член 3 на овој правилник, играчките треба да ги имаат и следните физички и механички својства:

- играчките и нивните делови ако се фиксни нивните котвишта треба да имаат потребна механичка сила, каде што е тоа потребно, како и стабилност за да ги издржат стресовите на кои што се изложени за време на користењето без да се скршат или да станат подложни на искривување;
- играчките, нивните делови и амбалажата во која се спакувани не треба да претставуваат ризик за загушување или задушување;
- играчките наменети за користење во плитка вода кои имаат способност за носење или поддржување на децата во водата треба да се дизајнирани и изведени за да го намалат колку што е можно повеќе ризикот од загуба на пловноста на играчката и загуба на потпората која му се пружа на детето;
- играчките во кои е возможно да се влезе внатре и кои со тоа претставуваат ограден простор треба да имаат средства за излез кои корисниците на играчката можат лесно да ги отворат од внатрешната страна;
- играчките кои при користењето бараат од корисниците мобилност треба да имаат систем за кочење кој одговара на типот на играчката и е пропорционален на кинетичката енергија која се развива од неа. Таквиот систем треба на корисникот да му биде лесен за управување без ризик од исфрлање или физичка повреда на корисникот или на трети лица;
- формата и составот на проектилите и кинетичката енергија што тие можат да ја развијат кога се испалени од играчка дизајнирана за таа намена, треба да бидат такви што нема да постои ризик од физичка повреда на корисникот или на трети лица;
- играчките кои содржат грејни елементи треба да бидат така изработени за да се осигура дека максималната температура на било која достапна површина при допир не предизвикува изгореници и дека течностите и гасовите кои се содржат во играчката не достигнуваат температури или притисоци кои се такви што при нивно истекување од играчката, може да предизвикаат изгореници, опекотини или други физички повреди.

Член 5

Играчките не треба да имаат својство на запаливост и треба да бидат составени од материјали кои:

- не горат ако се директно изложени на пламен или искра или друг потенцијален извор на оган; или
- не се лесно запаливи (пламенот изгаснува со исчезнување на причинителот на оган); или
- и да се запалат, горат пополека и се со ниска стапка на ширење на пламенот; или
- без оглед на хемискиот состав на играчката, имаат својство да го забават процесот на горење и не смеат да предизвикаат ризик од палење на други материјали користени во играчката.

Член 6

Играчките кои од причини суштински за нивно функционирање содржат опасни супстанции, особено материјали и опрема за хемиски експерименти, склопување на модели, пластични или керамички летви, емајлирачки, фотографски или слични активности, не треба да содржат супстанции или препарати кои може да се запалат при загуба на незапаливи испарливи компоненти.

Член 7

Играчките не смеат да бидат експлозивни или да содржат елементи или супстанции кои можат да експлодираат кога се користат како што е предвидено во член 5 од овој правилник.

Член 8

Играчките, не треба да имаат својство и да содржат такви супстанции или препарати кои, кога се мешаат, може да експлодираат при хемиска реакција, при загревање, кога се мешаат со оксидирачки супстанции и кои содржат испарливи компоненти кои се запаливи во воздух и се подложни да формираат запалива или експлозивна мешавина од пареа - воздух.

Член 9

Боите што се употребуваат за бојосување на играчките не треба да преминуваат од играчките во 3%-тен раствор на оцетна киселина за време од 24 часа на температура од $20 \pm 2^\circ\text{C}$ или во симулираните раствори за плунка и пот т.е не треба да испуштаат концентрација на тешки метали во 1 литар раствор поголема од: 0,2 mg за антимон, 0,1 mg за арсен, 25,0 mg за бариум, 0,6 mg кадмиум, 0,3 mg хром, 0,7 mg олово, 0,5 mg жива, 5, 0 mg селен. (модел на раствор од плунка се прави со растоварање на 4,2 g Na HCO_3 , 0,5 g NaCl , 0,2 g K_2CO_3 и 30,0 mg NaNO_2 во 1 литар дестилирана вода. рН вредноста на растворот треба да биде 9,0); (модел на раствор од пот се прави со растварање на 4,5 g NaCl , 0,3 g Na_2SO_4 , 0,3 g KCl , 0,4 g NH_4Cl , 3,0 g млечна киселина и 0,2 g уреа во 1 литар дестилирана вода, рН вредноста на растворот мора да биде 5,0).

Член 10

Боите што се употребуваат за бојосување на детски играчки треба цврсто да се залепени за подлогата на играчката, треба да бидат без миризба и не треба да се симнуваат под дејство на пот и плунка, при триење со сув памук и со памук навлажен со раствор на сапун, потоа во текот на играта, при миење со раствори на сапун во топла вода или при дезинфицирање.

Член 11

Електричните играчки не треба да се напојуваат со електрицитет со номинален напон кој надминува 24 волти и ниту еден дел на играчката може да надмине 24 волти.

Делови на играчките кои се поврзани на, или може да дојдат во контакт со извор на електрицитет кој може да предизвика електричен шок, заедно со каблите или други проводници низ кои електрицитетот се спроведува до таквите делови, треба да бидат прописно изолирани и механички заштитени за да се спречи ризик од таков шок.

Електричните играчки треба да бидат така дизајнирани и изведени за да се осигура дека максималните температури кои ги постигнуваат сите директно достапни површини не се такви за да предизвикаат изгореници при допир.

Член 12

Играчките треба да бидат дизајнирани и произведени во поглед на исполнување на барањата за хигиена и чистота за да се избегне било каков ризик од инфекција, болест и контаминација.

Играчките за деца на возраст до 1 година треба да бидат изработени од материјал што може да се дезинфицира, односно изврие, со тоа што играчката при тоа да не го менува квалитетот. Тие играчки треба да бидат изработени така што децата да не можат да ги голтнат и да ги стават во нос или во уво.

Влакненцата од играчките и косата на куклите не смеат да отпаѓаат при затресување, чешлање, извлекување или при некоја друга постапка.

Член 13

Металните играчки не треба да содржат олово и цинк ниту легура што содржи повеќе од 1% олово.

Одредбата од став 1 на овој член во поглед на цинкот не се однесува на моделите на автомобили- играчки.

За лемење на метални играчки не треба да се употребува легура на калај која содржи повеќе од 10% олово.

Член 14

Играчките изработени од текстил не треба да содржат:

- текстил што содржи повеќе од 0,01 g антимоно, сметајќи на површина од 100 cm²;
- ткаенини, конец и плетиво што се обработени со оловни или живини соли; и
- ткаенини полнети со струганица или волна.

Одредбата од став 1 на овој член се однесува и за играчките изработени од хартија, перје или сличен материјал.

Член 15

Играчките изработени од кожа или крзно треба да се од кожа или крзно што претходно било подложено на сува стерилизација на температура од 140°C за време од три часа, односно на температура од 180°C за време од еден час.

Член 16

Играчките изработени од стакло, порцелан, керамика или глина не треба да се пуштаат во промет.

По исклучок од став 1 од овој член скокалчиња и украсни предмети (украси за елки, разни фигури и сл.) можат да се изработуваат од полно стакло кое при игра тешко се крши.

Член 17

Играчките изработени со употреба на пиротехнички материјали од кои децата можат во игра да се повредат, како и играчките изработени од живин роданид, не треба да се пуштаат во промет.

Член 18

Играчките изработени од восок или сличен материјал што служи за моделирање не треба да содржат растворувачи ниту смекнувачи штетни за здравјето, како ни состојки што отпуштаат бои, односно материи наведени во член 9 на овој правилник.

Член 19

Играчките што при играта се ставаат во уста и играчките за деца на возраст до 1 година треба да бидат пакувани во посебна, затворена амбалажа.

Член 20

Играчките и нивните пакувања треба да бидат означени на начин кој ќе го привлече потполно и ефективно вниманието на децата или на возрасните лица под чиј надзор се децата и да содржат јасно читливи предупредувања за ризиците присутни при нивното користење, како и за начин на избегнување на таквите ризици.

Член 21

Играчките што не се наменети за деца помали од 36 месеци, а можат да бидат опасни, треба да имаат предупредување: "Несоодветни за деца помали од 36 месеци" или "Несоодветни за деца под 3 години".

Играчките од став 1 на овој член треба да имаат упатство за употреба кое ќе содржи и предупредување за можните ризици при употребата на играчките.

Член 22

Играчките лизгалки, обесени лулашки и карики, трапези, јажиња и слични играчки прицврстени на попречна греда треба да бидат пропратени со упатство за периодично проверување и одржување на главните делови (висечки делови, делови за прицврстување, котвишта, и др.) за да се спречи пад или превртување. Упатството треба да содржи и инструкција за склопување на играчката, при што особено да се укаже на оние делови кои може да претставуваат опасност доколку таа не е склопена правилно.

Член 23

Функционалните играчки кои се користат на ист начин како и соодветните модели на уреди или инсталации наменети за возрасни, на нивните амбалажи треба да содржат предупредување, на пример: "Да се користи под директен надзор на возрасен".

Играчките од став 1 на овој член треба да бидат пропратени со упатства за употреба, како и со мерките на претпазливост кои треба да ги превземе корисникот, како и предупредување дека со превземањето на тие мерки на претпазливост би се изложил корисникот на опасности поврзани со примената на производот на кого играчката му е соодветен модел или имитација.

Член 24

Хемиските играчки кои содржат опасни супстанции или препарати треба да имаат предупредување за опасната природа на овие супстанции и препарати и индикација за мерките на претпазливост што треба да ги превземе корисникот за да ги избегне опасностите поврзани со нив, специфицирани според типот на играчката и треба да содржат упатство за пружање прва помош во случај на сериозни несреќи кои се резултат на користењето на овој тип на играчки, како и напомена дека мора да се чуваат вон дофат на многу мали деца.

На пакувањето на играчките од став 1 на овој член треба да стои ознака: "Предупредување: Само за деца на возраст што ќе ја определи производителот. Да се користи под надзор на возрасен".

Особено следните играчки се сметаат како хемиски: сетови за хемија, пластични сетови за вградување, минијатурни работилници за керамика, емајлирање или фотографија и слични играчки.

Член 25

Играчките-лизгалки и скејтборди за деца на амбалажата треба да имаат ознака: "Предупредување: Треба да се носи заштитна опрема."

Играчките од став 1 на овој член треба да бидат пропратени со упатства - инструкции за употреба кои треба да содржат напомена дека играчката треба да се користи претпазливо и е потребна голема вештина, со што ќе се избегнат падови или судири кои би предизвикале повреда на корисникот или трети лица, како и да се наведе препорачаната заштитна опрема (шлемови, ракавици, штитници за колена, штитници за лактови, и друго).

Член 26

Играчките од член 4 став 1 алинеја 3 од овој правилник наменети за користење во вода треба да имаат предупредување: "Да се користат само во вода во која детето е во длабочина соодветно на неговата висина и под надзор" и упатство за употреба дадено на пакувањето.

Член 27

Со влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат одредбите за детските играчки од членовите 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99 и 100 од Правилникот за условите во поглед на здравствената исправност на предметите за општа употреба што можат да се пуштаат во промет ("Службен лист на СФРЈ" бр. 26/83).

Член 28

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија" .

Бр. 10-4615/8
12 ноември 2004 година
Скопје

Министер,
Стевчо Јакимовски, с.р.

Бр. 10-9186/1
18 ноември 2004 година
Скопје

Министер,
Реџеп Сељмани, с.р.